

φέρομεν λατρείαν εἰς τὸν Ὑψιστον. Καὶ δὲν ἐπλάσθη ἄράγε ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ εὐγενὲς τοῦτο τέλος; Δύναται τις νὰ φαντασθῇ ὅτι ἐδημιουργήθη κατ' εἰκόνα Θεοῦ δι' ἄλλον ταπεινότερον σκοπὸν, καὶ ὅχι διὰ νὰ δοξάζῃ αὐτὸν μὲ τὰς ἀνωτέρας δυνάμεις του;

Ἡ καθαρότης τῶν σκοπῶν ἢ στοχασμῶν εἶναι πρὸς τὰς πράξεις τοῦ ἀνθρώπου, ὅτι πρὸς τὸ σῶμα ἢ ψυχὴν, πρὸς τὸ δένδρον ἢ ῥίζαν, πρὸς τὸν ῥύακα ἢ πηγὴν, πρὸς τὸν κίονα ἢ βάσιν, ἢ πρὸς τὸν κόσμον ὁ ἥλιος. Χωρὶς τὴν ψυχὴν, τὸ σῶμα νεκρόνεται· χωρὶς τὴν ῥίζαν, τὸ δένδρον ξηραίνεται· χωρὶς τὴν πηγὴν, ὁ ῥύαξ ταχέως ἀπορρέει· χωρὶς τὴν βάσιν, ὁ κίων πίπτει· καὶ χωρὶς τὸν ἥλιον ὁ κόσμος οὗτος ἤθελεν ἐπανέλθειν εἰς χάος καὶ σκοτίαν, ὡς ἐν ἀρχῇ. Ποτὲ ἂς μὴ φανταζώμεθα ὅτι, ἂν αἱ πράξεις μας ἦναι ὀρθαὶ καὶ ἀγαθαὶ καθ' ἑαυτάς, τὰ πάντα καλῶς ἔχουσι· διότι, ἐὰν καὶ οἱ σκοποὶ, καὶ οἱ στοχασμοί, καὶ αἱ ἀφορμαὶ τῶν πράξεων μας δὲν ἦναι ὡσαύτως θεάρεστοι, τὰ πάντα κακῶς πρὸς ἡμᾶς ἔχουσιν.

Ἄλλ' ἂς μὴ συμπεράνῃ τις ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅτι, ἂν οἱ σκοποὶ μας ἦναι ἀγαθοί, δὲν βλάπτει ὅποια μέσα μεταχειριζώμεθα πρὸς ἐπιτυχίαν αὐτῶν. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος λέγει, “Ἐὰν δὲ καὶ ἀλήθῃ τις, οὐ στεφανοῦται, ἐὰν μὴ νομίμως ἀλήθῃ.” Ὁ Θεὸς ἀποδοκιμάζει πάντοτε τὰς πονηρὰς πράξεις, μὲ ὅποιον δὴ ποτε σκοπὸν καὶ ἂν γίνωνται. Οἱ ἐνάρετοι σκοποὶ ἄγουσι τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ μεταχειρίζεσθαι ὀρθὰ καὶ τίμια μέσα πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἐπιχειρήσεών του. Τὸ ψεῦδος δὲν πρέπει ποτὲ νὰ λέγεται εἰς βοήθειαν ἀγαθῶν πράξεων. Τὴν ἀλήθειαν δὲν βοηθοῦσι ποτὲ τὰ σεσηπότα ὑποστηρίγματα τοῦ ψεύδους, καθὼς δὲν στέκει ποτὲ ἀκλόνητος ὁ ἐπὶ τῆς ἄμμου στηριζόμενος οἶκος.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΙΑΤΡΟΥΣ.

Ως πρὸ ὀλίγου, εἰς τὴν ταλαίπωρον ἡμῶν πατρίδα, καθὼς ἐβασίλευαν οἱ σχολαστικοὶ μὲ τὰ καλὰ γραμματικὰ, καὶ τὰ καλὴ τέρα των φιλοσοφικὰ, οὕτως ἡ ὑγεία καὶ ζωὴ τῶν Ἑλλήνων ἦσαν εἰς τὰς χεῖρας ἢ παντάπασιν ἀνιάτρων ἰατρῶν, ἢ τῶν ὁποίων ἡ σοφία, ἂν καὶ εἰς τὴν φωτισμένην Εὐρώπην ἀποκτηθεῖσα, ἦτον ἀληθῶς σχολαστική. Οἱ ἱατροὶ μας ἐμάνθαναν τὴν ἱατρικὴν, ὡς ἤθελαν μάθειν καὶ ἄλλο τι τέχνης εἶδος, διὰ τὸ ἐλπίζόμενον ἀπ' αὐτὴν κέρδος, τοῦτο μόνον διαφέροντες ἀπὸ τοὺς βαναύς τεχνίτας, ὅτι ὠνομάζοντο ἐξ οὐχ ὡς τοιοῦτοι.

Ἀλλὰ σήμερον ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος (ἐμποροῦμεν νὰ τὸ καυχώμεν χωρὶς ἀλαζονείαν) δὲν εἶναι πλέον ὅποια ἦτον εἰς τῶν δυστυχῶν μας πατέρων τοὺς χρόνους. Καὶ τούτου μαρτύριον εἶσθε σεῖς, ὦ τῆς ἱατρικῆς σπουδασταί, εὐτυχεστάτοι νέοι. Δὲν στέλλεσθε πλέον εἰς τὰ σχολεῖα οὔτε τῆς ἀναγκαίας δαπάνης ἐνδεεῖς, οὔτε ἄμοιροι ἀπὸ παιδείαν ἐλευθέριον. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀρκεῖ. Διὰ νὰ εὐδοκίμησете εἰς τὸ ὅποιον

ἐδιωρίσθητε ἐπάγγελμα, ἀνάγκη (καὶ ἀνάγκη μεγάλη) νὰ πληροφορηθῇτε, ὅτι ἡ τέχνη εἶναι ὅχι μόνον μακρὰ, ἀλλὰ καὶ ἱερὰ, καὶ ἐπομένως, ὅτι ἄξιοι αὐτῆς ἱερεῖς εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ κατασταθῇτε, ἂν δὲν ἦσθε ἀληθῶς ἱεροί. Ἀνάγκη νὰ μάθετε, ὅτι τὰ ὅποια διδάσκεσθε ὀλιγοχρόνια μαθήματα συμβάλλουσιν εἰς τοῦτο μόνον ἴσως, νὰ μὴ βλάπτετε τοὺς ἀρρώστους· ἀλλὰ πολλὰ ὀλίγον δύνασθε νὰ τοὺς ὠφελῇτε, ἂν δὲν ἀφιερῶσθε ὅλην σας τὴν ζωὴν εἰς τὴν παρατήρησιν καὶ μελέτην τῶν ἀρρώστων. ὅτι ἡ τέχνη τῆς ἱατρικῆς σᾶς ἀφαιρεῖ πᾶσαν ἐξουσίαν νὰ καταγίνεσθε εἰς ἄλλο τι πλὴν εἰς αὐτήν· ὅτι δὲν εἶσθε πλέον κύριοι ἑαυτῶν, ἀλλ' ὑπηρετεῖτε τῶν ἀρρώστων, τῶν ὁποίων ἡ σωτηρία εἶναι χρέος σας ἱερὸν καὶ ἀπαραίτητον· ὅτι καὶ αὕτη ἡ συγχωρούμενη εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους τεχνίτας ἄνεσις τῶν κόπων, εἰς ἐσᾶς πολλάκις δὲν συγχωρεῖται. Εἰς αὐτοὺς τοὺς οἴκους μάλιστα, ἐπιστρέφοντες ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν τῶν ἀρρώστων, ὅταν οἱ γείτονες ἀναπαύωσι τοὺς κόπους των μὲ τὰς ἐορτάς καὶ τὰ συμπόσια, χρεωστεῖτε σεῖς νὰ μελετᾶτε ὅσα συμπτώματα ἐπαρτηρήσετε εἰς τοὺς ἀρρώστους, ὅσα βοηθήματα ἐπαρταγγεῖλετε, καὶ ὅσα μέλλετε τὴν ἐπαύριον νὰ πράξετε, ὁδηγούμενοι ἀπὸ τῶν συμπτωμάτων τὴν δῆλωσιν· ἐκεῖ μάλιστα, μεταβαλλόμενοι εἰς αὐστηροὺς τῶν ἰδίων πράξεων κριτάς, πρέπει, κατὰ τὸ χρυσοῦν ἔπος τοῦ Ἱπποκράτους, νὰ ἐρευνᾶτε καὶ ὅ,τι ἐπράξετε καλῶς εἰς θεραπείαν τῶν ἀρρώστων, καὶ ὅ,τι ἀναγκαῖον νὰ πράχθῃ, τὸ ἀμελήσετε ὁμῶς.

Πῇ παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη;

καὶ ἂν ἡ τοιαύτη ἐρευνα σᾶς λυπήσῃ καποτε μὲ ἀμαρτημάτων ἀνακάλυψιν, θέλει ὁμῶς σᾶς φυλάξειν ἀπὸ ἄλλα νέα ἀμαρτήματα, καὶ σᾶς προξενήσῃν τὸ ἐξῆς εὐφροσύνην ἀντὶ λύπης, ἀκούοντας τῆς ἰδίας συνειδήσεως τὸ γλυκύτατον, Εὖγε!

Δεῖλὰ μὲν ἐκπρήξας, ἐπιπλήσας· χρηστὰ δὲ, τέρπου·

ὅτι ἡ τέχνη σας, παρὰ τοὺς ἀναριθμήτους αὐτῆς κόπους, ἔχει καὶ τοιαύτας ἀηδίας, ὅποιας εἰς οὐδεμίαν ἄλλην τέχνην θεωροῦνται, καὶ τὰς ὁποίας ἐμβαίνοντες εἰς τοὺς οἴκους τῶν ἀρρώστων, καὶ μάλιστα τῶν πτωχῶν, ὅχι μόνον μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς νὰ βλέπετε, ἀλλὰ καὶ μὲ τὰς χεῖρας νὰ ἐγγίζετε (καὶ νὰ τὰς ἐγγίζετε χωρὶς δεῖξιν ἀποστροφῆς) εἶναι χρέος ἀπαραίτητον τοῦ ἐπαγγέλματος. Τόσους κόπους, τόσας ἀηδίας, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ὑποφέρετε, ἂν δὲν κατασταθῇτε θερμότατοι τῆς τέχνης ἐρασταί! καὶ τόσον ἐρωτα τί ἄλλο δύναται ν' ἀνάψῃ εἰς τὴν ψυχὴν σας παρὰ ἡ ἀγάπη τῶν ἀνθρώπων!

Τοσαύτη ἀρετὴ σᾶς εἶναι ἀκόμη ἀναγκαῖα (τὸ ὅποιον ἴσως πολλοὶ ἀπὸ σᾶς δὲν ἐσυλλογίσθητε), διότι ἡ ὀρθὴ ἱατρικὴ πρέπει νὰ ἦναι ἀχώριστος ἀπὸ τὴν ἡθικὴν ἐπιστήμην· καὶ ἐὰν οὐδεμί' ἀπὸ τὰς δύο ἐτελειοποιήθῃ ἀκόμη, ἄλλη δὲν εἶναι ἡ αἰτία, πλὴν ὅτι ὀλίγοι ἀκόμη ἐγνώρισαν τὸν σφιγχτὸν τῶν δύο τούτων ἐπιστημῶν

δεσμόν. Σπανίως ἀσθενεῖ τὸ σῶμα χωρὶς νὰ μεταδῶσῃ καὶ εἰς τὴν ψυχὴν τὰς ἀσθενείας του· καθὼς εἶναι σπάνιον νὰ ἀρρώστῃ ἡ ψυχὴ, χωρὶς νὰ συμπάσχῃ τὸ σῶμα. Εἶσατε λοιπὸν ἰατροὶ ὄχι μόνον σωμάτων, ἀλλὰ καὶ ψυχῶν· τὰς ὁποίας νὰ θεραπεύετε εἶναι ἀδύνατον, ἂν δὲν ἐφροντίσετε τῆς ἰδίας σας ψυχῆς τὴν θεραπείαν.

Ὡς τῆς ἡθικῆς διδάσκαλοι, πρέπει πρὸ πάντων νὰ διδάσκατε τοὺς ἀνθρώπους, πρὶν πέσωσιν εἰς ἀρρώστιας, ὅτι τὸ δραστικώτατον μέσον καὶ τὴν ὑγείαν νὰ φυλάσσωσι, καὶ τὴν ζωὴν νὰ μακρύνωσιν, εἶναι τῶν ψυχικῶν παθῶν ἡ μετρίασις, καθὼς πάλιν, διὰ νὰ μετριάξωσι τὰ πάθη, εἶναι χρεῖα νὰ κυβερνῶσι τὸ σῶμα κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἱατρικῆς· ὅτι τοῦτο μάλιστα τὸ μέσον μεταχειριζόμενοι εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν ἰδίων τέκνων, θέλουσιν ἀφήσειν εἰς αὐτὰ κληρονομίαν ἀσυγκρίτως παρὰ πάντας τοὺς θησαυροὺς βαρύτιμον, τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ὑγείαν.

Ὡς τῆς ἡθικῆς διδάσκαλοι, τὸ πρῶτον ἔργον, ὅταν προσκαλῆσθε εἰς ἀρρώστον, εἶναι νὰ ἐξετάζετε ἀκριβῶς, ἂν μεταξὺ τῶν αἰτίων τῆς νόσου ᾖναι καὶ αἰτία ἡθικὰ, ἡγοῦν πάθη τῆς ψυχῆς, ἱκανὰ νὰ βλάψωσι τὴν ὑγείαν. Ἄλλοι ἀρρώστον ἀπὸ ἄμετρον φιλοδοξίαν, πλεονεξίαν, λύπας ἀνοήτους διὰ χρημάτων, ἢ δόξης, ἀποτυχίαν· ἄλλοι ἀπὸ πενίαν, καὶ λύπην εὐλογώτεραν διὰ τὴν φιλόστοργον περὶ τῶν οἰκείων μέριμναν καὶ φροντίδα· ἄλλοι διὰ συγγενικὰς κρυφὰς διχονοίας, καὶ ἄλλοι (νὰ μὴ μακρολογῶ) δι' ἄλλας πολλὰς καὶ ποικίλας ἡθικὰς περιστάσεις. Εἰς τοιοῦτους ἀρρώστους ὀλίγην βοήθειαν θέλουσιν προξενήσειν τὰ κοινὰ τῆς ἱατρικῆς μέσα, ἂν δὲν τὰ ἐνώσετε μετὰ τῆς ἡθικῆς τὴν συμβουλήν, καὶ ἂν ἡ ἐνάρητος διαγωγή σας δὲν ἐμπνεύσῃ εἰς τοὺς ἀρρώστους καὶ πίστιν, νὰ σᾶς ἐξομολογηθῶσι τὰ κρυπτά τῆς καρδίας των, καὶ προθυμίαν νὰ δεχθῶσι τὴν συμβουλήν καὶ παρηγορίαν σας.

Ἡ διαγωγή σας θέλει μάλιστα φανῇ ἀπὸ τὴν ἀπροσώποληπτον εἰς τοὺς ἀρρώστους διαμοίρασιν τῆς ἱατρικῆς ὑπουργίας. Εὐχῆς ἄξιον ἤθελ' εἶσατε νὰ τρέχετε εἰς ὅλους τοὺς προσκαλοῦντας, νὰ μὴ στερεύετε κανένα ἀπὸ ἱατρικὴν βοήθειαν· ἐπειδὴ ὁμῶς τοῦτο εἶναι ὄχι μόνον φυσικῶς ἀδύνατον, ἀλλ' ἤθελ' εἶσατε καὶ βλαβερὸν εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀρρώστους, τῶν ὁποίων ὅσον εἶναι μέγας ὁ ἀριθμὸς, τόσον ὀλιγωτέραν προσοχὴν ἀναγκάζει τὸν ἱατρὸν νὰ δίδῃ εἰς καθένα χωριστὰ, ἀνάγκη εἶναι νὰ περιορίζεσθε εἰς τὴν ἐκλογὴν ὀλίγων τινῶν, διὰ νὰ ἔχετε καιρὸν νὰ τοὺς βλέπετε συχνὰ, κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ πατρὸς σας Ἱπποκράτους.

Ἡ ἐκλογὴ ὁμῶς πρέπει νὰ γίνεταί μετὰ κρίσιν παντάπασιν ἐναντίαν τῆς κρίσεως τῶν δικαστηρίων· ἐκεῖ καὶ ἡ φιλοσοφία καὶ ἡ θρησκεία παραγγέλλουσι τὸ, “Πένητα οὐκ ἐλεήσεις ἐν κρίσει.” ἀλλ' εἰς τὸν ἱατρὸν, ὅταν ὁ καιρὸς δὲν συγχωρῇ νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν πλούσιον καὶ τὸν πένητα ἐνταυτῷ, ἡ δικαιοσύνη παραγγέλλει νὰ προτιμᾷ τὸν πένητα.

Ἡ αὕτῃ δικαιοσύνη ἀπαιτεῖ νὰ προτιμᾶται καὶ ὁ ὁμογενὴς ἀπὸ τὸν ἄλλογενῆ, ὁ τοῦ ὁποίου ἡ ζωὴ ὠφελεῖ καὶ τιμᾷ τὴν πατρίδα, ἀπὸ τὸν γινόμενον βλάβην καὶ αἰσχύνῃ τῆς πατρίδος. Ὁ Ἱπποκράτης, προσκαλούμενος ἀπὸ τὸν βασιλεῖα τῶν Περσῶν μετὰ πολλοῦ πλούτου καὶ τιμῶν μεγάλων ὑποσχέσεις, ἐπροτίμησεν ἀπὸ τοὺς Πέρσας τοὺς ὁμογενεῖς Ἕλληνας, καὶ μεταξὺ τούτων ὄχι τοὺς πλουσίους, ἀλλὰ πτωχῶν κωμῶν πτωχοὺς κατοίκους, εἰς τοὺς ὁποίους πολλάκις ἐδίδεν αὐτοὺς χρηματικὴν βοήθειαν, ἀντὶ νὰ λάβῃ παρ' αὐτῶν τὸν δίκαιον τοῦ κόπου τοῦ μισθόν· διότι ἤξευρεν ὁ μέγας οὗτος τῆς ἡθικῆς καὶ τῆς ἱατρικῆς διδάσκαλος, ὅτι ἀρκεῖ πολλάκις νὰ δώσῃ τὴν ὑγείαν εἰς τὸν πτωχὸν μόνη ἡ αἰσθησις ὅτι ἱατρεύεται μετὰ πλειότεραν ἀγάπην, ὄχι δι' ἄλλο, πλην διὰ τὴν ἀρετὴν τοῦ ἱατροῦ.

Ἡ αὕτῃ δικαιοσύνη ἀπαιτεῖ, νὰ μὴν ἀφίνετε τὰς πόλεις, ὅταν αὐταὶ πάσχωσιν ἀπὸ λοιμικὰς ἐπιδημίας ἀρρώστιας, τῶν ὁποίων ἡ πλέον θανάσιμος εἶναι ἡ δι' αὐτὸ τοῦτο ὀνομασθεῖσα κατ' ἐξοχὴν Θανατική. Εἰς τὸν μέγαν λοιμὸν τῶν Ἀθηνῶν, δὲν ἀφῆκαν τοὺς Ἀθηναίους οἱ εὐρεθέντες ἐκεῖ ἱατροὶ, μ' ὅλον ὅτι ἀπέθνησκαν τινὲς ἐξ αὐτῶν, καθὼς οὐδὲ σήμερον εἰς τὰ φωτισμένα ἔθνη, ἐὰν συμβῇ τοιαύτη δυστυχία, συγχωρεῖται εἰς αὐτοὺς ἡ φυγή. Εἰς τὰ βάρβαρα, ἐξεναντίας, οἱ ἱατροὶ πρῶτοι, προνοοῦντες τὴν ἰδίαν σωτηρίαν, φεύγουσι τὰς πόλεις, εὐθὺς ὅταν γεννηθῇ ὑποψία μόλυσμους. — Ἀλλὰ θέλεις (λέγει ὁ φυγάς ἱατρός) νὰ ἀποθάνω! — Ὁχι! σὲ θέλουσιν ὅλοι σου οἱ συμπολίται, διὰ τὴν ὠφέλειαν τῆς πόλεως, νὰ ζῇς· ἀλλὰ σ' εὐχονται τὴν ζωὴν, ὡς τὴν εὐχονται, πολεμούμενοι ἀπὸ ἐξωτέρους ἔχθρους, εἰς τοὺς στρατηγούς τοὺς μένοντας καὶ σπουδάζοντας νὰ φυλάξωσι τὴν πόλιν, ὅχ' εἰς τοὺς φυγάδας, ἢ λειποτάκτας, τοὺς ὁποίους κολάζουσιν οἱ νόμοι διὰ τὴν φυγὴν, ὡς ἐγκωμιάζουσι δημοσίᾳ τοὺς ἀποθανόντας ὑπὲρ πατρίδος. Ἐπειτα οὐδ' αὐτὸς ὁ κίνδυνος εἶναι ἀδύνατος νὰ προφυλαχθῇ, ἐπειδὴ ἐκράτησεν ἔθος εἰς τὰς πόλεις, νὰ πέμπωνται οἱ πλειότεροι ἀπὸ τῶν ἀρρώστων εἰς τὰ νοσοκομεῖα, ὅπου εἶναι δυνατόν εἰς τὸν ἱατρὸν, χωρὶς πολὺ νὰ τοὺς πλησιάσῃ, νὰ ἐξετάσῃ καὶ νὰ μάθῃ ἀπ' αὐτοὺς τὰ συμπτώματα τῆς νόσου.

Εἶναι ἄλλη μία ἀναίσχυντων ἱατρῶν ἀναίσχυντος πράξις, τῆς ὁποίας, ὡς ὁμογενεῖς τῆς ἱατρικῆς σπουδασταί, δὲν ἐτόλμων νὰ σᾶς συμβουλευσω τὴν ἀποφυγὴν, φοβούμενος μὴν ὑποπτευθῇτε, ὅτι κρίνω κἀνέν' ἀπὸ σᾶς ἱκανὸν νὰ τὴν πράξῃ· πῇ συνθήκηκην λέγω τοῦ μισθοῦ, τὴν ὁποίαν συμφωνοῦν μετὰ τὸν ἀρρώστον, πρὶν ἐπιχειρήσωσι τὴν θεραπείαν· συνθήκηκην τόσον πλέον αἰσχροῦ, ὅσον καὶ ἀπ' αὐτὰς τὰς βαναΐους τέχνας πολλὰ δὲν τὴν συνεθίζουσι.

Καὶ τὰς μεγάλας δυσκολίας τῆς τέχνης σᾶς ἐβαλε πρὸ ὀφθαλμῶν, καὶ, ὅτι πλην τῆς ἀρετῆς μέσον ἄλλο νὰ τὰς νικήσετε δὲν ἔχετε, σᾶς ἐδίδαξεν ὁ πρόγονός σας Ἱπποκράτης. Τοιαύτας συμβουλὰς ἀπὸ ἀνδρὸς

τοιούτου στόμα, εἶναι τις ἀπὸ σᾶς καλὸς νὰ καταφρονήσῃ; Ἄπαγε! οὐδαίς. Ἐάν ὅμως, κατὰ δυστυχίαν, εὐρίσκωνται τινὲς μεταξύ σας, τοὺς ὁποίους οὐτ' ἡ φύσις ἐγέννησεν ἐπιτηδεύουσιν εἰς τὴν ἱατρικὴν, οὐτ' ἐλευθέριος ἀνατροφή καὶ παιδεία ἐπροετοίμασαν εἰς αὐτήν, οὐδ' ἐνδυνάμωσαν ἀρκετὰ τὴν ψυχὴν αὐτῶν, ὥστε νὰ προτιμῶσι τοὺς πολλοὺς καὶ μακροὺς τῆς τέχνης κόπους ἀπὸ τὴν εὐκολον ἀπόλαυσιν τῶν ἡδονῶν, καὶ ὅμως τὴν σπουδάζωσιν, ἢ μᾶλλον ἐμπαρόδω ἀκούωσι τοὺς διδάσκοντας αὐτήν, διὰ νὰ ὀνομάζωνται μόνον ἱατροί, καὶ νὰ πλουτήσωσιν ἀπὸ τὴν ἱατρικὴν ἔαν, λέγω, εὐρίσκωνται τινὲς τοιοῦτοι, οὐαὶ καὶ μυριάκις οὐαὶ εἰς αὐτοὺς! ὅτι μεταβάλλουσι τὴν ἱερὰν τέχνην εἰς αἰσχροκερδὲς ἐπιτήδευμα, τόσον πλέον καταδίκης ἄξιον, ὅσον πραγματεύονται χωρὶς συνειδήσιν τὴν ὑγίαν καὶ ζωὴν τῶν ἀνθρώπων. Ἐπειδὴ καιρὸν ἔχουσιν ἀκόμῃ μεταβολῆς, ἃς μὲ συγχωρήσωσι νὰ τοὺς παρακαλέσω νὰ μὴ κηρυγνισθῶσι μὲ κλειστοὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τοσοῦτον ἀνομίας βυθόν· ν' ἀφήσωσιν εἰς ἄλλους τὴν ἱερὰν ταύτην τέχνην, ἣτις δὲν ἔγινε δι' αὐτοὺς, καὶ νὰ μάθωσι κἀνὲν ἄλλο βίου ἐπιτήδευμα ἀρκετὸν νὰ τοὺς παχύνῃ, χωρὶς κἀν νὰ τοὺς καταστήσῃ ληστὰς καὶ φονεάς. Διότι εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ μὴ φονεύῃ ἱατροὺς, ὅστις δὲν ἔχουσιν πολλοὺς ἰδρωτάς εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἱατρικῆς· τῶν ἀδυνάτων νὰ ἱατρούῃ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς τέχνης, ὅστις τὸν ὀλίγον καιρὸν τῆς εἰς τὰ σχολεῖα διατριβῆς, χρεωστούμενον εἰς τὴν μελέτην τῶν κανόνων, τὸν ἐδαπάνησεν εἰς ἡδονὰς καὶ ἀσωτείας· τῶν ἀδυνάτων νὰ μὴ προτιμᾷ τὸ χρυσίον ἀπὸ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀρρώστων, ὅστις ἔμαθε νὰ προτιμᾷ τὰς ἡδονὰς ἀπὸ τοὺς κόπους.

Ὅχι! εὐγενῇ τῆς Ἑλλάδος μεράκια, κἀνεὶς ἀπὸ σᾶς δὲν θέλει καταισχύνειν τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα, ἐξομοιούμενος μὲ τοὺς βαρβάρους τῶν βαρβάρων ἐθνῶν ἱατρούς. Ὅλοι μὲ τοιαύτην ἀπόφασιν καὶ σκοπὸν τοιοῦτον θέλετε σπουδάσειν τὴν ἱατρικὴν, ὥστε νὰ γίνεσθε σωτῆρες, ὄχι λυμεῶνες τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὴν φιλάνθρωπον παραγγελίαν τοῦ προγόνου σας Ἰπποκράτους, “Ὁφελεῖν, ἢ μὴ βλάπτειν.”—ΚΟΡΑΗΣ.

ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΣΙΝΑΙΟΥ ΟΡΟΥΣ. (Ἰδε Σελ. 65)

Ἡ ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ εἰκονογραφία παριστάνει τὸ μοναστήριον τῆς Ἀγίας Αἰκατερίνης, κείμενον εἰς τὴν βᾶσιν τοῦ Ὄρους Μωϋσέως, ἢ τοῦ Ὄρους Χωρήβ, ἢ μᾶλλον εἰς τὸ ὑψηλὸν ἐκεῖνο μέρος, ὅπου τὸ βουνὸν ἀρχίζει νὰ διαχωρίζεται εἰς τὰς δύο κορυφάς, αἵτινες ὀνομάσθησαν Σινὰ καὶ Χωρήβ. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ὄρη ταῦτα ἱκανῶς περιεγράφησαν εἰς τὸ ἄρθρον, τοῦ ὁποίου τὸ παρὸν εἶναι, τρόπον τινὰ, συνέχεια, θέλομεν περιορισθῆν ἐν ταῦθα εἰς τὸ Μοναστήριον.

Τὴν ἀρχὴν τοῦ Σιναίου Μοναστηρίου ἀναφέρουν αἱ τοπικαὶ παραδόσεις εἰς τὴν τετάρτην ἑκατονταε-

τηρίδα. Λέγεται ὅτι ἡ αὐτοκρατορίσσα Ἑλένη, ἡ μήτηρ τοῦ Κωνσταντίνου, ἔκαμεν ὥστε νὰ ἀνεγερθῇ ἐκκλησίδιον ἐπὶ τοῦ μέρους, ὅπου ὁ Μωϋσῆς προσεκλήθη ἐκ τῆς βᾶτου, ἥτις ἐκαίετο χωρὶς νὰ ἀναλίσκται, εἰς τὴν μεγάλην αὐτοῦ ὑπηρεσίαν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐκκλησία αὕτη εἴλκυε πρὸς ἐπίσκεψιν πολλοὺς καὶ ἱερωμένους καὶ κοσμικοὺς, μικρὰ μοναστήρια ὠκοδομήθησαν εἰς διάφορα μέρη τῆς χερσονήσου τοῦ Σινὰ κατὰ τὸ διάστημα τῆς προσεχούσης ἑκατονταετηρίδος. Ἄλλ' οἱ μοναχοὶ καὶ ἀσκηταί, ὅσοι διέτριβον εἰς τὰ καταστήματα ταῦτα, ὑπὸ τῶν Βεδουίνων καταθλιβόμενοι, παρεκάλεσαν τὸν αὐτοκράτορα Ἰουστινιανὸν νὰ οἰκοδομήσῃ ὠχυρωμένον μοναστήριον, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ προφυλάσσωνται ἀπὸ πᾶσαν καταδυναστείαν. Ὁ αὐτοκράτωρ, εὐμενῶς δεχθεὶς τὴν αἴτησιν, ἔστειλεν ἐργάτας ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὴν Αἴγυπτον μὲ διαταγὰς νὰ κτίσωσι τοιοῦτο μοναστήριον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους Μωϋσέως. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ ἐκτεθειμένη καὶ ὑψηλὴ αὕτη τοποθεσία ἤθελεν εἶσθαι πολὺ ὀχληρὰ πρὸς τοὺς ἐνοικοῦντας, καὶ ἐπειδὴ προσέτι ἐπὶ τῆς κορυφῆς δὲν ὑπῆρχεν ὕδωρ, οἱ ἐπίτροποι, εἰς τοὺς ὁποίους τὸ ἔργον ἐνεπιστεύθη, εἶχον ἀρκετὴν σύνεσιν ὥστε νὰ ἀνεγείρουν αὐτὸ ἐπὶ τῆς παρούσης θέσεως. Ἀποῦ δ' ἐτελειώθη, ἐπεμψεν ὁ Ἰουστινιανὸς δούλους τινὰς ἐκ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, διὰ νὰ ὑπηρετῶσι τὸ μοναστήριον· οὗτοι ἐσυστήθησαν πανοικί εἰς τὰς γειτονικὰς κοιλάδας. Μετ' ὀλίγα δ' ἔτη ἀπέκτεσεν ἡ μονή, ὡς ἦδη ἀνεφέραμεν, τὰ ὅσα τῆς Ἀγίας Αἰκατερίνης, τὰ ὁποῖα καὶ μεγάλως συνέτειναν εἰς τὸ νὰ κάμωσιν αὐτὴν ἀγιωτέραν.

Πιστεύουν οἱ Σιναιῖται ὅτι αὐτὸς ὁ Μωάμεθ, εἰς μίαν τῶν ὁδοιποριῶν του, ἐστάθη παρὰ τὰ τεῖχη τοῦ μοναστηρίου, καὶ ὅτι λαβὼν ἰσχυρὰν ἐντύπωσιν περὶ τῆς σεβασμιότητος τοῦ Μωσαϊκοῦ ὄρους, ἐχάρισεν εἰς τὸ μοναστήριον φερμάνι, δι' οὗ ἐπέταττεν εἰς τοὺς ὁπαδοὺς του σέβας πρὸς αὐτό. Λέγεται δὲ ὅτι ἔγραψε τὸ φερμάνι ὁ περιβόητος Ἀλῆς, ὁ ἐξάδελφος καὶ γαμβρὸς του· καὶ ὅτι αὐτὸς ὁ προφήτης, μὴ δυνάμενος νὰ γράψῃ, τὸ ἐπεβεβαίωσεν ἐντυπώσας ἐπὶ τοῦ περιγαμηνοῦ τὴν ἐκτεταμένην καὶ μελανωμένην χεῖρά του. Ἰστορεῖται περιπλέον ὅτι τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἔμενεν εἰς τὸ μοναστήριον, ἕως τοῦ Σελὶμ ὁ πρῶτος ἐνίκησε τὴν Αἴγυπτον, ὁπότε, ἀκούσας περὶ τοῦ πολυτίμου τούτου λειψάνου, ἔστειλε καὶ ἐπῆρεν αὐτό, καὶ τὸ ἐπρόσθεσεν εἰς τὰ λοιπὰ λείψανα τοῦ Μωάμεθ τὰ ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ ταμείῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, πέμψας εἰς τοὺς μοναχοὺς ἀντίγραφον τοῦ πρωτοτύπου, ἐπικεκυρωμένον μὲ τὴν ἰδίαν του μονοκονδυλίαν. Τοῦτο ἀκόμῃ ἐπαγγέλλονται ὅτι ἔχουν, καὶ τὸ δεικνύουσι μάλιστα εἰς τοὺς περιηγητάς· ἀλλ' ὁ Burckhardt ἐξέτασεν αὐτό, καὶ εὐρὼν τὰ περιεχόμενα διάφορα ἀπ' ὅτι οἱ μοναχοὶ διῴσχυρίζονται, συμπεραίνει ἀπὸ ἐσωτερικὰς ὡς καὶ ἄλλας ἀποδείξεις, ὅτι τὸ ἔγγραφον εἶναι νόθον, καὶ ὅλα τὰ ἱστορούμενα διόλου πλαστά.

Μολονότι πολλὰ πρέπει νὰ ἔπασχον οἱ μοναχοὶ ἀπὸ